

Prøvevejledning Projekt opgaven

Folkeskolens 10. klasses afsluttende evaluering

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND

Uddannelsesstyrelsen
December 2021

Indhold

Indledning.....	2
Projekt opgaven.....	2
Tværfaglighed.....	2
Tidsfrister og organisering.....	2
Vejledning og vejledere.....	3
Orientering om krav og vurdering.....	4
Arbejdsproces.....	4
Fremmøde.....	4
Sprog.....	5
Planlægningsdage.....	5
Emnevalg og valg af delemne.....	5
Gruppedannelser.....	5
Problemstilling og problemformulering.....	5
Arbejds- og undersøgelsesformer.....	6
Kilder og materialer.....	6
Projektets skriftlige del.....	6
Produkt.....	7
Færdiggørelsen.....	7
Formidlingsform.....	7
Fremlæggelsen.....	8
Censor og bedømmere.....	8
Bedømmelseskriterier og karaktergivning.....	9
Den skriftlige udtalelse.....	9
Elevsygdom og andet fravær.....	10
Evalueringsforløbet.....	10
Censorindberetninger.....	10
Bilag 1: Kronologisk oversigt - Afvikling af projekt opgaven.....	11
Bilag 2: Oversigt over projektforløb.....	12
Bilag 3: Forskellen mellem et projektarbejde og emnearbejde.....	13
Bilag 4: Eksempler på Udtryksform, Produkt, Formidlingsform.....	14
Bilag 5, Forslag til delemnet Vandkraft.....	15
Bilag 6: Vejledende karakterbeskrivelse.....	16
Bilag 7: Vurderingsskema til fremlæggelsen af projekt opgaven.....	17

Projekt opgaven

Indledning

Eleverne skal under deres skoleforløb have arbejdet tværfagligt, emneorienteret og projektorienteret som foreskrevet ved lov. I 3. klasse fremlægger de deres eget arbejde, i 7. klasse gennemfører de et emneorienteret arbejde, og afleverer en projektopgave i 10. klasse.

Projekt opgaven er obligatorisk for alle afgangselever på 10. klasses trin. Det helt overordnede formål med projektopgaven er – i lighed med de øvrige afsluttende evalueringer i folkeskolen – at dokumentere, i hvilket omfang eleven har nået de læringsmål, der er angivet i bekendtgørelsen om trinmål, fagmål og læringsmål.¹

Nærværende vejledning til projektopgaven har til formål at tydeliggøre og uddybe de krav, der stilles i prøve bekendtgørelsen² om projektopgaven og afvikling her af.

Projekt opgaven

Projekt opgaven er en tværfaglig projektarbejdsform. Projekt opgaven kan inddrage emner fra alle fag og fagområder. Eleverne belyser en problemstilling, som de selv er med til at formulere. Til forskel fra emnearbejde lægger denne arbejdsform således op til en undersøgende og eksperimenterende løsning af elevens undringsspørgsmål. Fremlæggelsen er dog en mundtlig-praktisk prøve. Projekt opgaven, som er forskellig fra emnearbejde, skal ende med produkt.³

Undervisningsdifferentiering er som princip gældende for projektopgaven.

Tværfaglighed

Projekt opgaven er tværfagligt, hvor eleven inddrager flere forskellige fags indhold og metoder. Arbejdet med projektopgaven skal vise, i hvilket omfang eleven kan arbejde projektorienteret og give eleven mulighed for at arbejde med en tværfaglig problemstilling.

Arbejdsformen lægger op til at trække på andre faglærere om det faglige indhold.

Tidsfrister og organisering

Projekt opgaven skal være fremlagt inden udgangen af februar. Til projektopgaveforløbet afsættes 2 dage til emne- og delemnevalg, herunder problemformulering af emne samt planlægning, efterfulgt af mindst 2 uger til dataindsamling.

Der afsættes 5 skoledage til færdiggørelse, direkte efterfulgt af fremlæggelse, hvor aflevering af projektopgaven samtidigt sker.

Projekt opgaven har følgende forløb:

Undervisning			Prøve
2 sammenhængende dage til planlægning	Mindst 2 uger til materialeindsamling	5 sammenhængende projektdage	Fremlæggelsen

¹ Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 16 af 24. juni 2003 om trinmål samt fagmål og læringsmål for folkeskolens fag og fagområder

² Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 3 af 9. januar 2009 om den afsluttende evaluering i folkeskolen

³ Se evt. bilag 3 og 4

De to planlægningsdage er sammenhængende. De fem projektdage er også sammenhængende. Hverken planlægningsdage eller projektdage kan opdeles til fx halve dage, timer el.lign.

Fremlæggelserne sker på én dag. Såfremt grupperne er for mange til én dag, fortsætter fremlæggelserne dagen efter.

Læreren eller lærerteamet vejleder under hele undervisningsforløbet.⁴

Vejledning og vejledere

Lærernes rolle og funktion som vejledere er central. Eleverne skal have mulighed for at blive vejledt fra projektopgaveforløbets begyndelse til dets afslutning.

Vejledningen skal fra lærernes side være en aktiv og opsøgende vejledning bl.a. med henblik på at sikre, at hver enkelt elev bliver støttet i at gennemføre et projektopgaveforløb, hvor de har lejlighed til at vise viden, kreativitet og overblik. Det er et hovedsigte med vejledningen, at eleverne – i dialog med lærerne – kvalificerer deres ideer og tanker.

Læreren har vejledningsforpligtelse. Eleverne gøres bekendt med hvor de under skoletid kan søge vejledning, uanset om de arbejder på/i eller uden for skolen. Læreren er ikke forpligtiget til at vejlede elever, der frivilligt vælger at bruge en del af deres fritid eller weekend til arbejdet.

Klassetrinnets lærere (samt evt. andre faglærere) vejleder under hele forløbet om arbejdet med projektopgaven. Dette betyder, at projektopgaveforløbet kan sammensættes fleksibelt og fx bestå af klassens eller klassetrinnets lærere som vejledere. Der kan være nyttigt for alle parter, at elevgrupper og lærere samarbejder på tværs af klasser i klassetrinnet.

Også andre lærere kan indgå i projektopgaveforløbet på et tidligt tidspunkt. Det kan således være praktisk at inddrage skolebibliotekar, lærere fra de praktisk-musiske fag eller lærere med en særlig ekspertise, fx indsigt i betjening af forskellige multimedier mm. i projektopgaveforløbet. Der stilles ikke krav om antallet af lærere, der skal indgå i arbejdet. Dette er alene op til skolens afgørelse.

Projektopgaveforløbet fungerer bedst, når skolen tildeler to eller flere lærere alle timerne for 10. klasse/klassetrinnet med ansvaret for hele perioden, således at eleverne er sikre på og ved hvem der er til rådighed under det daglige arbejde med projektopgaven. Vejledningen af grupperne fordeles imellem vejlederteamet.

Samme lærere bør have ansvaret for information omkring projektopgaven til eleverne, samt planlægning af de øvrige projektdage - heraf de 2 sammenhængende skoledage til emnevalg og foreløbig planlægning, samt den næste periode på mindst 2 uger, hvor der er normal undervisning, men hvor eleverne skal have mulighed for at indsamle materialer og hente hjælp.

Vejledningen omfatter:

- Ved emnevalg
 - Problemstilling – herunder vejledning af materialer til inspiration til emnet.
 - Afgrænsning af problemstilling (problemformulering) – og efterfølgende godkendelse.
- Ved data- og materialeindsamling
 - Kilder og materialer (hvem, hvor og hvad).
 - Udtryksform – og støtte til fremstilling af produkt/projektopgaven
- Ved færdiggørelse

⁴ Se mere om forløbet i bilag 1 og 2

- bearbejdning og færdiggørelse af produkt/projektarbejdet
- forberedelse til fremlæggelsen, som er formidling af opgaven

Orientering om krav og vurdering

Eleverne skal forud for arbejdet orienteres om krav til vurdering. Orienteringen kan fx ske ved, at der finder en samtale sted med eleven, med grupper af elever eller hele klassen. Denne samtale skal også omfatte, hvilke elementer der fagligt vil blive lagt særlig vægt på. Eleverne skal også vide, at der er vejledning i skoletimer under hele projektperioden.

Eleverne skal vide, at projektopgaven vil blive bedømt med en bredere skriftlig udtalelse samt en individuel karakter, der vil blive skrevet på adgangsbeviset.

Det fremgår af de tre aspekter af vurderingen af projektopgaven, at projektopgavens faglige indhold står centralt i bedømmelsen. Orienteringen om denne del af vurderingen kan fx gennemføres ved, at lærerne med eksempler fra flere fag uddyber, hvordan eleven kan demonstrere kundskaber og færdigheder fra læringsmålene.

Projektopgaven bedømmes med en udtalelse og en karakter, som gives ud fra en vurdering af:

- opgavens indhold
- arbejdsprocessen og
- fremlæggelsen.

Se bilag "Bedømmelseskriterier og karaktergivning".⁵

Eleverne skal desuden orienteres om at de ved gruppeprøver bliver bedømt individuelt.

Arbejdsproces

Elevens arbejdsproces er ligeledes en del af det, som skal vurderes ved projektopgaven. Orienteringen får øget betydning ved, at der inddrages konkrete eksempler på, hvad eleverne kan forstå ved 'fordybelse i emnet' og 'samarbejde med andre'. Hertil kommer arbejdets planlægning, hvor det bør nævnes, at det tillægges betydning, at projektopgaven bliver færdiggjort i tide, og på en sådan måde, at der er tale om en arbejdsproces, hvor enkelte dele ikke på grund af tidsnød hastes igennem. Ligeledes anbefales en vejledning med eksempler på indhentning og udvælgelse af informationer, hvilket giver et bedre grundlag for arbejdet med emnets problemstilling.

Fremmøde

Hele projektopgaveforløbet foregår på skolen. Dataindsamling og andre aftalte møder, som må foregå uden for skolen, aftales med lærerteamet. Mange elevundersøgelser (fx interviews og spørgeskemaer) vil skulle udføres uden for skolens område. Ligeledes er der elever, som har fordelagtige arbejdsmuligheder hjemme. Hvis skolen finder, at tilsynet kan fungere uden for skolens område, kan det være en fordel for elevernes arbejdsproces.

Det er hensigtsmæssigt, at der er krav om, at alle elever hver morgen samles ved mødetid og igen ved den almindelige skoledags afslutning. Ved morgenmødet gennemgås dagens program og opgaver for hver elevgruppe, og ved afslutningsmødet gives en feedback på dagens arbejde.

⁵ Bilag 6

Ud over løbende vejledning tilrådes det, at hver gruppe får aftalte samtaletider fordelt på projektugen.

Sprog

Eleverne skal desuden orienteres om, at de skriftligt skal formulere deres problemstilling, beskrive undersøgelsen samt give svar på problemformuleringen på et sprog, de selv vælger. Resuméet til den skriftlige del af opgaven skrives på et andet sprog.

Det er op til de enkelte grupper eller elever at vælge det sprog, som projektopgaven fremlægges på, men det er relevant, at eleverne i starten af fremlæggelsen introducerer det eller de sprog fremlæggelsen skal foregå på.

Planlægningsdage

Emnevalg og valg af delemne

Eleverne skal i samarbejde med klassens eller klassetrinnets lærere finde frem til et overordnet emne, der er formuleret så bredt, at det kan anskues fra flere faglige vinkler. Der er ikke stillet krav til, hvordan det overordnede emne skal formuleres, heller ikke, at der hertil skal knyttes en eller flere problemstillinger.

Lærergruppen må i forbindelse med såvel valget af overordnet emne som i deres konkretisering af mulige emner med problemstillinger tage højde for, at alle elever får optimale muligheder for at gennemføre projektopgaveforløbet. Det betyder, at der i ethvert emne skal være mulighed for, at det kan gribes an på flere forskellige måder. Elever, hvis styrkeside overvejende findes på et praktisk-orienteret plan, skal have samme muligheder som elever, hvis styrkesider er placeret på et mere teoretisk-abstrakt plan.

Der afsættes 2 sammenhængende dage til emne- og delemnevalg herunder planlægning. Planlægningen skal omfatte:

- Valg af emne og/eller delemner
- Orientering om krav og kriterier for opgaven og vurderingen
- Gruppeinddeling
- Problemformulering
- Planlægning

Det kan være en udfordring for eleverne at skelne mellem emnearbejde og projektarbejde. I bilaget, som kan udskrives til eleverne, er der en forklaring på forskellen mellem de to arbejdsformer.⁶

Gruppedannelser

Det er oplagt at projektopgaveforløbet foregår på tværs af hele 10. klassetrinnet. Projektarbejde skal ske i grupper på højst 4 elever i hver gruppe. Det betyder, at det er op til klassens og klassetrinnets lærere i samarbejde med eleverne at vurdere og træffe beslutning om, hvordan arbejdet skal organiseres. Selvom der lægges vægt på, at projektarbejdet også skal omfatte de læringsmål, som vedrører elevernes evner til at samarbejde med andre, kan eleverne undtagelsesvis arbejde alene i "1-mandsgrupper".

Problemstilling og problemformulering

I projektopgaven skal eleverne ud fra det overordnede emne, arbejde med at indkredse og formulere en problemstilling. Problemstillingen skal hjælpe med at afgrænse det overordnede emne og stille skarpt på netop det indhold, som elevernes valgte delemne drejer sig om (problemformulering).

⁶ Bilag 3

En problemstilling er en afgrænset formulering, der indkredser den forundring, det modsætningsforhold eller den udfordring, som eleverne arbejder med.

En problemstilling bør både kunne anvendes som en guide og et styringsredskab for eleverne. Fremlæggelsen af projektopgaven/produktet skal bidrage til og understøtte besvarelsen af problemstillingen.

Problemformuleringen indeholder undrende spørgsmål i form af et hovedspørgsmål og evt. supplerende spørgsmål, som skal vise, hvad eleven undrer sig over eller mangler svar på i problemstillingen.

Selve problemformuleringen er udarbejdet af eleverne i gruppen inden udgangen af de to arbejdsdage i starten af projektforsløbet.

Det kan være en udfordring for nogle elever at formulere en problemstilling. Se eks. i bilag.⁷

Arbejds- og undersøgelsesformer

Arbejdsformen giver alle elever – de praktisk anlagte, kreative, boglige m.v. – god mulighed for fagligt og praktisk-musisk at udfolde sig og derved vise, hvorvidt de kan anvende deres tilegnede faglige redskaber.

Vejledningen om arbejds- og undersøgelsesformer må tage udgangspunkt i valg af delemne og problemstilling.

Disse valg er afgørende for hvilke arbejds- og undersøgelsesformer, der må anses for givende i et bestemt projektforsløb. Der gives ikke forud fastlagte svar herpå, og valg af arbejds- og undersøgelsesmetoder må i hver enkelt projektopgave efterprøves for deres muligheder for at belyse og behandle det konkrete delemne, de er tiltænkt.

Kilder og materialer

Kildekritik og indsamling af materialer er elementer, eleverne skal have arbejdet med i den daglige undervisning. Det er vigtigt, at eleverne har lært om kildekritik, og kan sortere i de materialer og kilder de finder frem til på internettet. Igennem forløbet kan der arbejdes med at analysere og vurdere hjemmesiders afsenderforhold og visuelle udtryk.

Gennem projektopgaveforløbet støttes eleverne i at finde frem til både relevante kilder, fx personer, informationscentre, artikler, bøger, film, musik. Eleverne støttes også i at finde relevante materialer, som fx pap, papir, garn, husholdningsredskaber mm. Specielt de lærere, som til daglig er beskæftiget med vejledning om kilder og materialer fx skolebibliotekaren m.m. kan med fordel inddrages.

Eleverne kan præsentere deres kilder ved fremlæggelsen i en mundtlig, præsentierende form. Det kan fx ske som en portfolio-præsentation eller som kildeopgivelse i den skriftlige del/logbog o.l.

Projektets skriftlige del

Den skriftlige del er en kort arbejdsbeskrivelse, og kan fx være på omkring 2-4 sider. Den skal fungere som støtte til selve arbejdsprocessen, og vise den røde tråd i opgaven.

Det skriftlige arbejde, som fx kan være elevens notater i logbogen, kan indeholde:

- problemformulering
- arbejdsplan, fx
 - ugeplan
 - spørgeskema
 - fordeling af arbejdet

⁷ Bilag 5

- m.v.
- anvendte kilder
- svar på problemformuleringen
- resumé af hele projektopgaven skrevet på et andet sprog end opgaven

Kopi af den skriftlige del afleveres til skolen dagen før fremlæggelsen, så censor kan have mulighed for at forberede sig til fremlæggelsen.

Produkt

Produktet er projektopgavens svar/løsning. Eleverne skal lave et konkret eller abstrakt produkt, hvor de vælger udtryksform, som illustrerer opgavens indhold, og som udtrykker projektets intentioner. Det gode produkt er således karakteriseret ved, at det er færdiggjort, præget af omhu i udførelsen, og har tydelig sammenhæng til projektopgavens problemstilling og budskab.

Eleverne har kendskab til en bred vifte af forskellige udtryksformer.⁸ Da projektopgaven gennemføres inden for de rammer den enkelte skole råder over, forventes det, at den enkelte skole i praksis giver eleverne passende muligheder for at vælge udtryksformer, der passer til netop deres arbejde og ønsker, dog med den begrænsning, at eleverne ikke kan stille krav om, at skolen skal stille materialer, udstyr m.v. til rådighed, som den ikke er i besiddelse af.

Det vil være en fordel at trække på lærere med kendskab til særlige arbejdsområder, som eleverne kan kontakte under arbejdet med projektopgaven.

Færdiggørelsen

Eleverne har haft mindst 2 uger under normal skemalagt skolegang til at indsamle informationer, materiale, herunder finde informanter til interviews, søge litteratur og evt. interviewe. På denne måde vil det meste af forarbejdet være på plads inden færdiggørelsen af projektopgaven.

Umiddelbart herefter har eleverne 5 sammenhængende skoledage til det afsluttende arbejde med bearbejdning af emnet, færdiggørelse af produktet og forberedelse af fremlæggelsen af det samlede arbejde.

De afsatte 5 sammenhængende skoledage er til det afsluttende arbejde med emnet, hvor det almindelige skema er lagt om til 'anden undervisning'. Dette kan ligge i samme uge eller over en weekend (fx onsdag, torsdag, fredag, mandag og tirsdag).

Eleverne skal i samråd med vejledere have mulighed for at arbejde i skolens faglokaler og/eller uden for skolen.

Ved afslutningen af færdiggørelsen afleveres kopi af den skriftlige del til skolen.

Projektopgaven er en mundtlig-praktisk prøve, hvor fremlæggelsen har sin egen formidlingsform.

Formidlingsform

Formidlingsformen er den måde hvorpå eleven ønsker at fremlægge projektopgaven, og den nye viden eleven er kommet frem til.

Der er mange forskellige måder at formidle projektopgavens indhold på. Eleverne demonstrerer projektopgavens indhold, hvor de kan benytte udearealer, gymnastiksal eller andre relevante faglokaler.

⁸ Bilag 4

Fremlæggelsen

Fremlæggelserne sker umiddelbart i forlængelse af de 5 dage med projektdage. Hvis der ikke er tid nok til, at alle elevgrupper kan fremlægge på en enkelt dag, fortsætter fremlæggelserne umiddelbart dagen efter såfremt det er muligt. Det bør tilstræbes at samtlige fremlæggelser sker inden for samme uge.

Idet fremlæggelsen gennemføres som en mundtlig-praktisk prøve gælder de samme tidsrammer for fremlæggelsen af projektopgaven, som for fremlæggelsen af de øvrige mundtlige-praktiske prøver. Der kan afsættes 20-40 minutter til enkelt elev, og der kan afsættes 40-60 minutter til en gruppe med 4 elever. Tidsintervallerne besluttet på den enkelte skole.

Tidsrammen til fremlæggelserne inkl. karaktergivning kan fx være:

- 1 person: 25 minutter
- 2 personer: 30 minutter
- 3 personer: 35 minutter
- 4 personer: 40 minutter

Elevernes fremlæggelse sker over for lærere, som har haft vejledningsopgaver i forløbet samt censor. Når eleverne har afsluttet fremlæggelsen med afsluttende bemærkninger, er den mundtlige prøve slut.

Fremlæggelsen af projektopgaven er offentlig. Skolens leder kan dog pr. gruppe lukke for adgang for andre, hvis hensyn til en enkelt elev taler for det. Tilhørere må hverken deltage, tage billeder eller indspille under fremlæggelsen og i lokalet.

I tilfælde af tilhørere under fremlæggelsen, bør fremlæggelsen ikke afsluttes med en spørgerunde, da eleverne ikke skal forsvare deres arbejde.-Fremlæggelse med debat m.v. kan arrangeres efter prøven, evt. på en skoledag eller i fritiden.

Censor og bedømmere

Departementet for Uddannelse kan beskikke censorer til at overvære fremlæggelserne. Dette gør, at udefra kommende censorer kun deltager i fremlæggelsen. Censorvirksomheden afvikles efter gældende retningslinjer. Censor får sin viden om arbejdsprocessen gennem den afleverede skriftlige del, som censor kan skimme før fremlæggelsen og under fremlæggelsen.

Beskikker departementet ikke en censor, finder den prøveafholdende skole selv en egnet censor blandt skolens andre lærere på ældstetrinnet, eller blandt skolens lærere fra et andet trin. Ved nødvendighed kan censor beskikkes fra en naboskole.

Klassens lærere, der har vejledt eleverne under hele projektforløbet, er bedømmere (eksaminator) sammen med en vilkårlig og uvildig censor, som ikke har deltaget i projektforløbet i klassetrinnet.

Det anbefales, at mindst to lærere deltager under fremlæggelsen. Er der flere vejledere kan vejledere skiftes til at være bedømmere alt efter deres vejlederhold/grupper. De to kan netop supplere hinanden omkring elevs arbejdsproces og projektopgave under votering, samt ved skrivning af bedømmelsen.

Lærerne har under deres obligatoriske og opsøgende vejledning, haft god mulighed for at indhente viden om grupper og de enkelte elevs skriftlige opgave, produkt samt arbejdsproces.

Censor og lærere/bedømmere skal tage notater under fremlæggelsen for hver elev for at kan dokumentere bedømmelsen senere. Her anvendes vurderingsskema, se bilag.⁹

Censor og bedømmere gemmer disse hver for sig til eventuelle klagesager. Noterne/notaterne destrueres efter et år efter prøveafviklingen.

Bedømmelseskriterier og karaktergivning

Karaktergivningen ved projektopgavens bedømmelse er udtryk for en helhedsvurdering for *hele* projektopgaveforløbet. Vurderingen skal tage udgangspunkt i sammenhængen mellem tre hovedområder:

- opgavens indhold
- arbejdsprocessen og produktet
- fremlæggelsen af det færdige resultat.

Fremlæggelsen af det færdige resultat skal afspejle den nye viden, som eleverne er kommet frem til gennem undersøgelsen. Eleverne skal vise, at de er i stand til at holde sig til emnet igennem hele fremlæggelsen, og sikre sig at deres budskab og problemstilling står centralt i fremlæggelsen.

En god fremlæggelse er desuden kendetegnet ved at have en disposition, hvor forskellige dele i oplægget gennemgås og afsluttes med en konklusion, hvor der samles op på delene.¹⁰

Karaktergivningen må ikke foretages ved sammenligning af eleverne. Eleverne er orienteret om, at karaktergivningen er individuel, og gives ud fra elevens egen præstation. Det betyder, at elevgruppen inden fremlæggelsen har sikret sig, at hver enkelt elev er aktiv under fremlæggelsen. Dvs. at hver elev har sin del af præsentationen, og samtidig kender helheden i opgavens øvrige indhold.

Efter elevfremlæggelserne vurderes de enkelte elevers præstationer mellem lærerne og censor. Eleven gives karakter af sin lærer – den ansvarlige prøveleder – umiddelbart herefter, da karakterer i mundtlige og mundtlige-praktiske prøver gives umiddelbart efter at eleven har afsluttet sin prøve. Da karakteren er individuel, kan det på forhånd aftales om melding sker i gruppens påhør eller individuelt.

Karakteren gives efter den gældende karakterskala. Hertil anvendes karakterbeskrivelsen for projektopgaven.¹¹ Efter endt fremlæggelsesforløb melder læreren, som har hovedansvaret for forløbet af projektopgaven og censor karakterlisten til skolens leder. Censor og lærer underskriver karakterlisten hos skolens leder, som sørger for at listen føres til protokols (standpunkts- og prøveprotokol/afgangsbevis).

Den skriftlige udtalelse

Der er tale om en helhedsvurdering, og afhængig af emnet og arbejdets art, kan der lægges vægt på forskellige aspekter. Den skriftlige udtalelse skal rumme en sammenhængende beskrivelse af projektopgavens hovedemne, delemne og problemstilling, samt opgavens faglige indhold i forhold til vurderingsgrundlagene: opgavens indhold, arbejdsprocessen og fremlæggelsen.

Det er elevens arbejde der bedømmes, og ikke elevens person. Da vurderingen udelukkende er baseret på tre ovennævnte saglige vurderingsgrundlag, bør udtalelsen ikke indeholde oplistning af mangler, forslag til nye vinkler m.m.

⁹ Bilag 7

¹⁰ Bilag 7

¹¹ Bilag 6

Den hovedansvarlige lærer har, i samarbejde med klassens øvrige lærere for projektopgavens forløb, ansvaret for udfærdigelse og aflevering af den skriftlige udtalelse sammen med den givne karakter til skole/elevmappe med kopi til eleven senest 3 uger efter fremlæggelsen.

Skolen opbevarer dokumentationerne elektronisk eller i papirform utilgængeligt for uvedkommende. Karakter og udtalelse skrives ind i standpunkts- og prøveprotokol/afgangsbeviset.

Elevsygdom og andet fravær

Ved en elevs sygdom eller andet begrundet fravær beslutter skolens leder, hvornår eleven gives mulighed for at gennemføre/aflevere projektopgaven.

Hvis en elev er udeblevet fra fremlæggelsen og/eller fra projektopgaveforløbet, er det alene skolens leder der beslutter, om og i givet fald hvornår eleven skal have mulighed for at gennemføre/aflevere projektopgaven.

Prøven skal være afholdt inden den 15. april. Karakteren skrives ind i elevens standpunkts- og prøveprotokol/afgangsbevis.

Elever, der ikke har deltaget i fremlæggelsen, kan ikke tildeles en karakter. Er der ikke meldt grund til fravær, føres koden for udeblivelse på standpunkts- og prøveprotokol/afgangsbeviset.

Evaluerings af forløbet

Censor og vejledere/lærere bør evaluere sammen med skolens leder efter endt forløb på hele projektopgaveforløbet. Anvend gerne censorindberetning i fagets prøvedisciplin.

Censorindberetninger

Uddannelsesstyrelsen har udarbejdet en formular for hver prøvedisciplin pr. prøvefag, som det anbefales, at man benytter til indberetningen.

De decentralt (lokalt) beskikkede censorer afleverer censorindberetning (-rapporter) af forløbet til skolens leder. Skolens leder sender indberetningerne samlet i juni til Uddannelsesstyrelsen.

De centralt beskikkede censorer sender indberetnings-/afrapporteringskema direkte til Uddannelsesstyrelsen.

Bilag 1: Kronologisk oversigt - Afvikling af projektopgaven

Projektopgaven afleveres i januar/februar		
2 sammenhængende dage til planlægning	Fx december og/eller januar	<p>Eleverne har 2 sammenhængende skoledage til det indledende arbejde, de 2 dage kan ikke opdeles til flere halve dage:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valg af emne og/eller delemer • Repeterende orientering om krav og kriterier for opgaven og vurderingen • Gruppeinddeling • Problemformulering • Planlægning
Min. 2 uger til dataindsamling	Fx januar og/eller februar	<p>Eleverne har efterfølgende mindst 2 ugers almindelig skolegang til at indsamle informationer, materiale osv. Man kan på forhånd afsætte tid til aktiviteter, der er nødvendige for at lave projektopgaven, fx interviews uden for skolen.</p>
5 sammenhængende projektdage	Fx medio februar	<p>Det afsluttende arbejde med bearbejdning af emnet, færdiggørelse af produktet, og forberedelse af fremlæggelsen af det samlede arbejde.</p> <p>Projektdagene laves om til "anden undervisning", hvor skolen giver eleverne fx 8 lektioner pr. dag på de 5 projektdage. Skoledagene er til det afsluttende arbejde og kan ikke opdeles i 10 halve dage. Dagene kan ligge i samme uge eller over en weekend.</p> <p>Eleven har krav på vejledning hele skoledagen lang. Læreren er vejleder/facilitator hele arbejdsforløbet igennem skoletiden.</p>
Fremlæggelsen	Fx ultimo februar	<p>Fremlæggelsen, hvor projektopgaven præsenteres/afleveres, sker umiddelbart efter og i forlængelse af de ovennævnte 5 færdiggørelsesdage. Er der for mange grupper til en fremlæggelsesdag, foregår fremlæggelserne over to sammenhængende dage.</p>
Karaktergivning		<p>Eleverne får individuel karakter efter endt fremlæggelse.</p>
Projektopgaven bedømmes		<p>Den skriftlige udtalelse skal give en forklaring på og uddybning af elevens karakter. Bedømmelsen skal sammen med karakter være afleveret senest 3 uger efter fremlæggelsen til skolens leder.</p>
Udskudt prøve	Inden den 15. april	<p>Var eleven forhindret i skolens planlagte projektopgave, skal denne have mulighed for at aflevere sin projektopgave.</p>

Bilag 2: Oversigt over projektforløb:

Opgaver	Tidspunkter	Bemærkninger
Information: Eleverne informeres om den afsluttende evaluering, herunder projektopgaven, i god tid.	Fx senest ved begyndelsen af 10. klasse.	For at gøre eleverne fortrolige med projektarbejdsformen, skal den anvendes og opøves gennem alle 3 trin i folkeskolen.
Valg af overordnet emne: <ul style="list-style-type: none"> Eleverne finder i samarbejde med lærerne frem til et overordnet emne til projektarbejde. 	Fx senest primo januar. Det er op til skolerne selv at afse tid til drøftelse af emnevalg.	<ul style="list-style-type: none"> Emnet skal kunne anskues fra flere faglige vinkler. Emnet skal kunne perspektiveres og lægge op til delemner der kan inddrage stofområder, metoder, arbejds- og udtryksformer fra flere fag og fagområder.
Forberedelse: <ul style="list-style-type: none"> Valg af emne og/eller delemner Problemformulering Planlægning Gruppeinddeling Orientering om krav og kriterier for opgaven og vurderingen, herunder hvilke læringsmål, der inddrages. 	Fx i forlængelse af valg af overordnet emne senest primo januar. 2 sammenhængende skoledage afsættes til forberedelsen.	Læreren/lærerne vejleder under forløbet med hensyn til planlægning, indkredsning, valg og brug af: <ul style="list-style-type: none"> Problemformulering Afgrænsning af opgaven Arbejds- og undersøgelsesformer Indhold og metoder Kilder og materialer Udtryksform Produkt Fremlæggelse
Indsamling af materialer fx: <ul style="list-style-type: none"> Litteratur Statistik og anden relevant data Redskaber Materialer Billeder Aftaler med interview personer 	Fx medio - ultimo januar Mindst 2 uger (10 skoledage) afsættes til indsamling af materialer. Der er normal undervisning, men undervisningen kan med fordel planlægges, så den understøtter den kommende projektperiode.	
Projektarbejde/færdiggørelse: <ul style="list-style-type: none"> Bearbejdning Færdiggørelse af produkt Forberedelse af fremlæggelse 	Fx primo februar 5 sammenhængende skoledage afsættes til udarbejdelsen af projektopgaven.	Det skriftlige produkt kan være udarbejdet på grønlandsk, dansk, engelsk eller 3. fremmedsprog. Der skal være resumé på et andet sprog,
Fremlæggelse: Fx: Foredrag, oplæg, skuespil, digte, musik osv. (Power point, billeder, film, plancher, modeller, figurer, kunst)	Februar Fremlæggelsen sker umiddelbart efter projektarbejde. Fremlæggelsessproget er valgfrit. Departementet kan beskikke censorer til at overvære fremlæggelsen.	Der kan afsættes fx 40-60 minutter for hver gruppes fremlæggelser eller 20-40 mininutter for individuelle fremlæggelser. Det er op til eleverne at afgøre hvem, der skal overvære fremlæggelsen.
Bedømmelse: <ul style="list-style-type: none"> Skriftlig udtalelse Karakter 	Ultimo februar eller senest primo marts Bedømmelsen skal ske senest 3 uger efter aflevering og fremlæggelse af projektopgaven.	Skriftlig udtalelse og karakter er en vurdering af: Opgavens indhold, arbejdsprocessen og fremlæggelsen. Eleverne modtager individuelle karakterer efter deres præstation i forhold til læringsmålene.

Bilag 3: Forskellen mellem projektarbejde og emnearbejde

Emnearbejde er kun beskrivende. I projektopgaven perspektiverer elever og tager stilling til en problemstilling.

Det er vigtigt, at eleverne forstår forskellen på emnearbejde og projektarbejde. Emnearbejdet er beskrivende uden en problemstilling, og her vil man beskrive konkrete forhold, fx isbjørnens udseende, udbredelse og levevis med spørgestedord (hv-spørgsmål) som: hvad, hvor, hvilke. I emnearbejdet vil man kun befinde sig i den første kategori af de fire forskellige spørgeformer, og lærervejledningen bør sikre, at denne type emner ikke godkendes til projektopgaven.

Projektarbejdet er problemorienteret og lægger op til en undersøgende og eksperimenterende løsning af elevens undringsspørgsmål. Det er en fordel for eleverne, at de kender til de fire forskellige spørgeformer, og at i ethvert problembaseret projektarbejde kommer alle fire spørgeformer i brug og virker sammen i fordybelsesfasen:

Spørgsmål der vedrører oplysninger: Typiske spørgeord: hvem, hvad, hvor, hvilke og hvor mange?	Forklaringsspørgsmål: Typiske spørgeord: hvorfor? hvad er årsagen til ...?	Vurderingsspørgsmål: Typiske spørgeord: er det / det ikke rimeligt, at ...?	Handlingsspørgsmål: Typiske spørgeord: hvordan, hvad kan der gøres?
Formål: At øge sin faktuelle viden om emnet.	Formål: At øge sin forståelse af problemstillingen.	Formål: At afklare sine synspunkter og holdninger til problemstillingen og løsningshypoteser.	Formål: At afklare, hvad der kan gøres for at løse problemstillingen.
Emnearbejde: Beskrivende uden problemstilling, hvor formålet er at øge sin viden om et emne			
Projektarbejde: Problemorienteret, hvor eleverne fordyber sig i emnet og hvor alle fire spørgeformer kommer i brug for at løse problemstillingen			

Bilag 4: Eksempler på Udtryksformer, Produkter & Formidlingsformer

Udtryksformer:

Kropslige	Dramatiske	Mundtlige	Eksperimenter	Audiovisuelle	Billedmateriale		Skriftlige	
					plant	rummeligt	sagprosa	skønlitteratur
- Bevægelse - Mimespil - Akrobatik	- Rollespil - Dukketeater - Musical - Kabaret - Hørspil - Revy	- Debat - Diskussion - Foredrag - Radioudsendelse - Interview - Talkshow	- Udklædning - Happening - Modeopvisning - Totalteater - Evighedsmaskine - Herbarium - Drivhus - Modelbyggeri - Installation	- Dias-/Slideshow - Video - Novellefilm - Tegnefilm - Debatprogram - Reportage - TV-avis - Dokumentarudsendelse	- Graffiti - Foto - Kunstfoto - Pressefoto - Tegning - Maleri - Collage - Udsmykning	- Træarbejde - Formbog - Uro - Skulptur - Relief - Papmaché - Lerfigur - Tableau - Kikkasse	- Avis - Brev - Ansøgning - Annonce - Manuskript - Drejebog - Brugsanvisning - Læserbrev - Valgplakat - Opskrift - Planche - Kontrakt - Pjece - Reklame - Essay - Anmeldelse - Dagbog - Lovforslag - interview	- Sagn - Myte - Saga - Tegneserier - Folkeviser - Novelle - Salmer

Eksempler på produkter

hjemmeside	tegning	teaterstykke	happening	novelle
film	collage	rollespil	musikvideo	brochure
blog	maleri	skyggeteater	hørspil	oplæsning af egen lyrik, digte
debatprogram	udstilling	produktion af mad	sang	avis
reklame	fotomontage	demonstration af forsøg	spil	udarbejdelse af kokebog
video	fysiske modeller	rap	plancher	foldere
	tegneserier	grafiske udtryk	plakater	rapport

Eksempler på formidlingsform

PowerPoint	Plancher	Foto	Video	Uddrag af skriftlige opgaver
Pjece	Modeller i målestoksforhold	Drama og teater	Digte og musik	Tekniske installationer

Bilag 5, Eksempel til delemnet Vandkraft

Et overordnet emne kunne være:

"Grøn energi – hvilke muligheder for Grønland?".

I forhold til et overordnet emne som beskrevet her ovenover med "Grøn energi – hvilke muligheder for Grønland?" kunne problemstillingen og problemformuleringen være:

Problemstilling

Eksempel:

Vandkraft i Grønland bliver stadig udbygget. Kan det lade sig gøre, at al energi kommer fra vandkraft? Og er det en god ide?

Er der områder som fx skibs- og luftfart, som måske vil have problemer med at skulle anvende elektricitet i stedet for brændstof som olie, benzin og diesel. Og kan der være problemer med el-biler i det arktiske klima?

Vores eget forbrug af el til fx mobiler og computere øges hele tiden. Skal vi regne med at kunne bruge mere og mere energi på alle disse tekniske goder, eller hvordan ser fremtiden ud?

Problemformulering

Eksempel:

"Skal vandkraft yderligere udbygges, og kan det dække hele den grønlandske befolknings behov for lys, varme og anden energi i fremtiden?"

Projekt opgaven

Karakter	Betegnelse	Beskrivelse
A	Fremragende	<p>Eleven viser, at kravene til alle tre hovedområder er opfyldt fyldestgørende: opgavens indhold, arbejdsprocessen samt formidling og præsentation.</p> <p>Indholdet har en sikker disposition og anvendelse af faglighed, og problemstillingen er uddybet i et fyldestgørende omfang med en personlig stillingtagen.</p> <p>Under arbejdsprocessen viser eleven stort engagement og selvstændighed, når de fastsatte mål inden for tidsplanen og kan redegøre for dette gennem fx port folio.</p> <p>Fremlæggelsen og formidlingen fremstår klar, tydelig samt inspirerende, og eleven argumenterer og viser egne holdninger og tanker.</p>
B		
C	Godt	<p>Eleven viser, at kravene til alle tre hovedområder er opfyldt: opgavens indhold, arbejdsprocessen samt formidling og præsentation.</p> <p>Indholdet har en disposition og vise anvendelse af indhentet information. Problemstillingen er uddybet i et tilfredsstillende omfang med en personlig stillingtagen.</p> <p>Under arbejdsprocessen viser eleven et vist engagement og evne til at arbejde selvstændigt, når – stort set - de fastsatte mål inden for tidsplanen og kan redegøre for dette gennem fx port folio.</p> <p>Fremlæggelsen og formidlingen fremgår tilfredsstillende, og eleven fremlægger egne holdninger og tanker.</p>
D		
E	Tilstrækkeligt	<p>Eleven viser, at kravene fra de tre hovedområder delvis er dækket: opgavens indhold, arbejdsprocessen samt formidling og præsentation.</p> <p>I indholdet viser eleven anvendelse af indhentede oplysninger.</p> <p>Under arbejdsprocessen har eleven arbejdet med en undersøgelse og kan redegøre for dette gennem fx port folio.</p> <p>Fremlæggelsen og formidlingen fremstår noget usammenhængende, men med hjælp kan eleven give udtryk for egne tanker.</p>
Fx		
F		

Bilag 7: Vurderingsskema til fremlæggelsen af projektopgaven

Elev: _____

Skole: _____

	Meget sikker	Sikker	Tilstrækkelig	Utilstrækkelig
Fagligt indhold				
Problemformuleringen er retningsgivende for projektarbejdet				
Det faglige indhold er tværfagligt				
Eleven har overblik over det faglige indhold				
Arbejdsprocessen				
Planlægningen af arbejdsopgaver				
Samarbejde med gruppefællerne og med folk udefra				
Selvstændighed og engagement				
Produkt				
Projektopgaven inddrager relevante udtryksformer				
Produktets kreativitet				
Produktet bruges i fremlæggelsen				
Fremlæggelsen				
Fremlæggelsen har en klar disposition				
Formidlingsformen er kreativ				
Sproget er klart, tydeligt og varieret				
Fremlæggelsen har en konklusion på problemformuleringen.				

Vurderingsskemaet er et forslag. Lærer/censor kan selv definere deres vurderingsliste ud fra prøvebekendtgørelsen, se evt. hæftet: **Projektarbejde**, Bent Mortensen, Ilinniuserforik 2008